

יומא כח. (תחילת הפרק) עד כט. (4 שורות מלמטה)

ביאורי מושגים
 הממונה (שבמשנתנו): לדעת רש"י מדובר בסגן הכהן הגדול, ולדעת תוס' ישנים מדובר בממונה לתפקיד הספציפי שבמשנה.

משנה

תיאור תחילת עבודת היום

1. הממונה שולח אדם לגג כדי לבדוק האם הגיע הבוקר. (זאת כיוון שפעם ביום המעונן טעו והקריבו את התמיד עוד בלילה).
2. כיצד מודיעים אם הגיע הבוקר?
 ת"ק: הרואה אומר ברקאי.
מתיא בן שמואל: האיר פני כל המזרח עד שבחברון והוא אומר הן.
3. ביו"כ הורידו את הכהן הגדול לטבול במקוה (לפני השחיטה).

הכנות לעבודה אחרי עשיית צרכים

צרכים גדולים - צריך לטבול.
הטלת מים - צריך נטילת ידים ורגלים.

דעות נוספות המובאות בברייתא:
 ר' ישמעאל: ברק ברקאי.
 ר' עקיבא: עלה ברקאי.
 נחומא ב"א: אף ברקאי בחברון.
 ריב"ב: האיר פני כל המזרח עד בחברון ויצאו בעלי הבתים לחפש פועלים.

רב ספרא: זמן תפילת מנחה של אברהם היתה מעת שהשחירו הכתלים (חצות בדיוק). (לכן מחצות ניתן להתפלל תפילת מנחה)

דחיית רבא:

מצינו (בעניין זמן ברית מילה) שלומדים מאברהם להיות זריזים.

קושיית רב יוסף:

וכי מי יכול למהר ולהיות זריז כאברהם?

דחייה:

(א) בביהמ"ק לא ניתן היה להקריב מחצות כיון שהחומה היתה רחבה מלמטה והשחירה רק חצי שעה לאחר חצות.
 (ב) רק אברהם היה בקי בזמני השעות (ראה רש"י!)

קושיית רב יוסף ע"פ רבא:

הזמן המוקדם ביותר לתמיד של בין הערביים (המקביל לזמן מנחה) הוא חצי שעה לאחר חצות (=משנה בפסחים) ולא כרב ספרא שמחצות!

אברהם אבינו

1. קיים את כל התורה ("שמע אברהם בקולי... מצותי חקותי ותורותי")
2. קיים אפילו עירובי תבשילין ("תורות" - תורה שבכתב ותורה שבע"פ)
3. מימי אברהם לא פרשה ישיבה מאבותינו [במצרים, במדבר, אברהם, יצחק, יעקב, אליעזר עבד אברהם]

הפצת אור הלבנה: מתמר ועולה כמקל. (וביום המעונן מפציע לכאן ולכאן)

הפצת אור החמה: מפציע לכאן ולכאן.

רב פפא: מכאן שביום המעונן השמש נמצאת בכל מקום.

(ולכן: (1) בכל מקום ניתן לטווח עורות לייבוש
(2) ובכל מקום אסור ללוש בפסח מחשש חימוץ)

- מקום שהשמש חיממה יותר עז מחום השמש עצמו. (ראה ר"ח)
- קרני השמש שבוקעות מבין העננים יותר מסנוורות מהשמש עצמה.
- הרהורי עבירה קשים יותר מעבירה. (ראה מהר"ץ חיות)
- החום שבסוף הקיץ קשה יותר מחום אמצע הקיץ.
- קדחת בחורף קשה מקדחת שבקיץ.
- לימוד נושא ישן שנשכח קשה מלימוד נושא חדש.

'אילת השחר' - למה נמשלה אסתר:

ר' זירא: לאילה שחביבה על בעלה כל שעה כשעה ראשונה.

רב אסי: לשחר - מה שחר סוף כל הלילה אף אסתר סוף כל הנסים הכתובים.

לדעה שאסתר לא ניתנה להיכתב לומדים מהפסוק שכל שצדיקים מרבים להתפלל כך תפילתם יותר נשמעת (ראה חידושי אגדות למהרש"א!)